

Biskop Atle Sommerfeldt:

VISITASPREKEN ROLVSØY SOKN: «Grip håpet!»

4. desember 2016 – 2. søndag i advent

Sal 33,18-22 // Hebr 6,13-19a // Joh 14,1-4

Da jeg ble voksen oppdaget jeg at jeg trivdes dårlig i høyder der det var en viss risiko for å falle utfor en kant. Høydeskrekk kalles det. Det burde hete høydeangst. Høydeangst er av de mildere angsttyper. Men det har flere av angstens symptomer. Magen og hele kroppen reagerer på en fare jeg opplever som reell, men som for eksempel hun jeg er gift med ikke ser. Så hos oss er det Marianne som maler vindskiene, selv når vi har stillas.

Min høydeangst er ganske enkel å leve med. Verre er det for dem med sosial angst: Når mageknipet jeg kjenner fra høydeskrekken slår ut når en vil ta bussen, komme seg på skole, arbeid, på butikken eller er usikker på hvilken tilstand hjemmet er i når en kommer fra skolen. Da blir hverdagen tung å bære og livsutfoldelsen begrenset.

Vi lever i en kultur der det er mange fortvilede og redde mennesker. Ulike undersøkelser av ungdommers livsfølelse, også her i Fredrikstad, viser at mange bekymrer seg mye for fremtiden og dagen i morgen, nedtyngt av prestasjonspress og manglende fortrolighet i vennerelasjoner. Raske og store forandringer i familiene og lokalmiljøet gjør dem urolige for fremtiden. Usikkerheten forsterkes av den økende arbeidsløsheten som også rammer Rolvsøy.

Vi vet det i noen familier slett ikke er trygge rom for barn og unge. Store, digitale nettverk av overgripere avsløres jevnlig. Mange opplever manglende inkludering og mobbing på skole og fritidsaktiviteter.

Norge har sannsynligvis verdens beste eldreomsorg, men alt for mange er urolige for at de er til bry både for familie og samfunn, i tillegg til at det er tungt å slite med skrantende helse og ensomhet. Tristest er det når noen vil ha et anonymt gravsted for ikke å være til bry etter døden.

Noen trodde at å fjerne Gud fra folks bevissthet og heller stole på seg selv og det gode i mennesket ville fjerne eksistensiell uro og angst. Da var en fri for å være ansvarlige for livet sitt overfor den hellige, og en slapp å forholde seg til overdrevne krav om omsorg og godhet for andre. Enhver skulle være fri til selv å leve slik en finner det best og mest behagelig.

Men å fjerne Gud fjernet verken døden eller erfaringen av ondskap og utenforskap. Det fjernet på ingen måte usikkerheten for fremtiden og kunnskapen om at vi i dette livet vil erfare nederlag, urett og uløselig smerte.

Det viser seg at det ikke sant at summen av hver våre egne interesser skaper et godt liv for alle. Tvert om skaper det vel så ofte et fellesskap der alt for mange er innkrøket i seg selv, ser andre som en konkurrent og ikke en neste, og derfor gjør seg selv store ved å gjøre andre små. Da er veien kort til en kultur preget av angst og uro for hverandre og for fremtiden.

Vi hørte i evangelielesingen et lite utsnitt fra talen Jesus holdt for sine nærmeste for å forberede dem på de store, traumatiske hendelsene som lå foran dem i påskehøytiden. Jesus visste at Judas ville forråde ham, Peter fornekte ham, Thomas tvile på ham og de andre låse seg inne i husene etter å ha sett ham spikret opp på et kors sammen med forbrytere. Jesus var deres ubestridte leder, usårbar og mektig til å stille stormer og helbrede de sykeste. Når han ble borte, visste han at håpløst og trangen til selvhevdelse og sikring av seg selv snart ville vinne over det fellesskapet i nestekjærlighet, gjensidig respekt og Guds frykt som han hadde etablert.

Jesus visste ikke bare at han ville bli borte. Han visste at han ikke ville fremstå som den sterke, usårbare og mektige. Tvert om visste han at han ville gå inn i menneskets mørkeste erfaringer av angst, gudsforlatthet, overgrep og forakt. Mens disiplene og befolkningen håpet at han ville gjøre slutt på all lidelse og undertrykkelse, visste han at hans vei var en annen.

Da Jesus oppfordret disiplene til ikke å bli grepet av angst og uro, var det ikke en profet som lover gull og helse og grønne skoger. Han visste at angst og uro kan være meget berettiget og i aller høyeste grad en virkelighet. Han visste at han selv ville erfare at angst og gudsforlatthet truet med å overmanne ham. Jesus ville i de kommende dagene vise at Guds selv på sin egen kropp og i sitt eget sinn, selv erfarer menneskelivets mørke sider. Han vil vise at Gud aldri forlater mennesker som lever i lidelse og angst og uro, uansett hvilken innpakning den kommer i.

Hjertets angst og uro er ikke et varsel om at Gud har forlatt mennesket. Jesus viser oss at nettopp i sinnets og tilværelsens mørke, deler Gud mennesket erfaring og er sammen med det.

Men Jesus vet også at bortenfor død og lidelse vil han komme som seierherre til disiplene. Han vil komme som den korsfestede og oppstandne, med lidelsens sårmerker, og i mange skikkelser som de sønderknuste disiplene vil gjenkjenne i glimt, tydelige nok til at de kan fortelle at Gud er nær alle mennesker i deres sårbarhet. Gud vil gå sammen med dem på veien som leder til kjærlighetens rike hjemme hos Gud. Det er vissheten om dette som gjør at Jesus kan love disiplene og menneskene til alle tider og i alle slekter et tilfluktsted på veien der håpet om en annen og kommende virkelighet lever og gir sjelen hvile.

Den veien kommer fra en fremtid bortenfor lidelse og død. Den leder til Guds sted der det er så mange rom at det er plass til ethvert fortvilet og såret og redd og utmattet menneske - en fremtid som gir sjelen et trygt og fast anker, som vi hørte fra Hebreerbrevet.

Dette huset vi nå er samlet til gudstjeneste i, er et tilfluktsted på veien til Guds fremtid. Slike hus finnes i alle lokalsamfunn i Norge og over hele verden, synlige og tilgjengelige for alle. Husene er forankret både i Guds fremtid og i vårt eget jordsmonn. I dette huset er Guds håpstejn tilstede. De gjør husene til håpets tilfluktsted.

Her kan folk ha tillit til at myten om Guds død er en myte formet av en hovmodige menneskeslekts forestilling om sin egen selvtilstrekkelighet og evne til å overvinne alle hindringer. Her i dette rommet er ikke sorg og savn og angst en diagnose som løses med en pilleeske, så nødvendig dette enn kan være. Her i dette rommet er Gud tilstede og tar imot hver og en av oss akkurat slik vi er. Om det ikke er mange rom, er det høyt nok under taket og bredt

nok mellom veggene til at det er plass til alle slags folk. Dette er ikke et hus for medlemmer i en forening med strenge medlemskrav, dette er et tilfluktsted for alle usikre og sårede sjeler.

Håpstejnene Gud har gitt oss og som dette rommet er bygget rundt og vi samles om, er vannet og brødet og vinen. Med disse meget velkjente elementer fra jorda forener Gud seg igjen og igjen med oss slik Gud gjorde i Jesus den gangen.

I dåpen inviteres mennesker til å gå den veien Jesu gikk gjennom lidelse og angst til liv og frihet. I dåpen gir Gud oss et synlig tegn på håpet om at Gud overskrider de begrensinger naturen setter på våre liv og setter oss inn i et stort og svært mangfoldig fellesskap. Vannet blir et sakrament, en hellig Guds handling for oss.

Det er dette mangfoldige fellesskapet som feirer håpsfest med brød og vin så ofte vi har anledning til det, mens vi går på veien til Guds fremtid. I nattverdens sakrament gjentar Gud sin vilje til å komme til oss fra fremtiden med håp og med evighetens mulighet. Gud gir oss synlige elementer som vi kjenner, og kan smake at Gud vandrer sammen med oss på livsveien.

Sammen er dåpen og nattverden tegnet vi har på at Jesus har gjort i stand et sted for oss og at han vil følge oss på veien dit. De er håpstejnene vi kan gripe og som vi kan sette vår lit til.

I det håpets fellesskap av mangfoldige mennesker gis vi muligheter til sammen å gjøre tilfluktsstedet til et sted der vi sammen bærer hverandres byrder. De forsvinner ikke, men blir lettere å holde ut.

Et sted for inkludering og der prestasjonspress og forventinger ikke bestemmer kulturen.

Et tilfluktsted der er vi ikke er konkurrenter innkrøket i oss selv, men et sted der Gud selv bekrefter hver enkeltes menneskeverd og lover aldri å slippe oss, verken i tiden eller i evigheten.

Et håpets sted der hele mennesket kan hvile i Guds nåde.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var og er og blir, en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.